

Sygn. akt I ACa 247/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Lucyna Świdorska-Pilis (spr.) SO del. Tomasz Ślęzak
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2012 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)Parafii pod wezwaniem (...) w B.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B., (...) Spółce Akcyjnej w K.

o naprawienie szkody

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 30 grudnia 2011r., sygn. akt XX CG-G 15/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) nakazuje pozwanej (...) SA w K. dokonanie naprawy budynku kościoła, budynku plebanii oraz murów okalających cmentarz, znajdujących się na nieruchomości powódki położonej w B. przy ul. (...), poprzez wykonanie następujących robót:

a)

a) w budynku kościoła poprzez:

- przemurowanie fragmentów przypór i gzymsów charakteryzujących się rozwarstwieniem i obłuzowaniem konstrukcji,

- wykucie, uzupełnienie spękanych i uszkodzonych cegieł,

- naprawę pęknięć murów ścian zewnętrznych przy zastosowaniu żywic epoksydowych i zapraw technicznych do napraw konstrukcji murowych,
- naprawę pęknięć biegnących po spoinach poprzez wykonanie iniekcji zaprawami technicznymi do naprawy konstrukcji murowych, uzupełnienie spoin,
- wykucie i uzupełnienie uszkodzonych fragmentów kamiennych cokołów, uzupełnienie ubytków za pomocą kitów z ewentualnym dodatkiem modyfikującym lub za pomocą komponentów epoksydowych,
- naprawę pęknięć biegnących po spoinach poprzez wykonanie iniekcji zaprawami technicznymi do naprawy konstrukcji z kamienia, uzupełnienie spoin,
- naprawę pęknięć w elementach z mozaiki poprzez zastosowanie komponentów epoksydowych, zapraw technicznych odpowiednich dla danego rodzaju materiału oraz uzupełnienie miejsc uszkodzonych i ubytków przy użyciu materiałów dostosowanych do rodzaju materiału z jakiego wykonane są elementy podlegające naprawie,
- rozebranie i ponowne osadzenie uszkodzonych elementów witraży; w przypadku, gdyby w trakcie prac związanych z rozebraniem i ponownym osadzeniem witraży doszło do uszkodzenia jego elementów, należy uszkodzone elementy naprawić lub odtworzyć,
- rozebranie spękanych szyb chroniących witraże i wstawienie nowych,
- kontrolę osadzenia kratownic dzwonnicy po dokonanej naprawie, wykucie obluzowanych elementów i ponowne osadzenie,
- uszczelnienie pokrycia dachowego przy zastosowaniu specjalistycznych mas uszczelniających, w razie konieczności wymiana uszkodzonego fragmentu pokrycia dachowego z blachy,
- odkrycie zawilgoconych murów części nadziemnej i podziemnej obiektu (część zewnętrzna i wewnętrzna obiektu), ocenę ich stanu technicznego, ewentualną wymianę uszkodzonych elementów lub ich wzmocnienie ze szczególnym uwzględnieniem części fundamentowej obiektu,
- oczyszczenie, osuszenie, wykonanie stosownej izolacji w zależności od użytego materiału zawilgoconych murów części nadziemnej i podziemnej obiektu,
- wykonanie przełożenia istniejącego drenażu z wykształceniem stosownych spadków i odprowadzeniem wody do rowu usytuowanego po wschodniej stronie nieruchomości lub do ulicy (...) (po rozeznaniu możliwości włączenia się do kanalizacji deszczowej). Wybór miejsca odprowadzenia wody, przed przystąpieniem do projektowania prac, należy poprzedzić kolejnymi bieżącymi pomiarami sytuacyjnymi i wysokościowymi ciągu drenażu w celu doboru odpowiednich spadków oraz w celu doboru właściwego rozwiązania odprowadzenia wody pod względem technicznym i ekonomicznym,
- przełożenie części zdeformowanej nawierzchni z kostki betonowej ułożonej wokół kościoła,
- naprawienie pęknięć murów ścian wewnętrznych przy zastosowaniu żywic epoksydowych i zapraw technicznych do napraw konstrukcji murowych,
- odbicie zawilgoconych tynków ścian i sufitów, osuszenie, odgrzybienie i ponowne uzupełnienie tynków,
- odbicie i uzupełnienie spękanych tynków ścian,
- rozebranie i ponowne ułożenie uszkodzonej części posadzki z płytek z wymianą uszkodzonych i spękanych elementów, w razie braku dostępu do materiału zbliżonego do zastosowanego obecnie, rozebranie i ułożenie nowej posadzki,

- wykonanie robót malarskich, pochodnych, towarzyszących i porządkowych,

b)

b) w budynku plebanii poprzez:

- wykonanie drenażu opaskowego z odprowadzeniem wody zgodnie ze wskazówkami dotyczącymi drenażu wokół budynku kościoła,

- odbicie zawilgoconych tynków ścian piwnic, osuszenie, odgrzybienie, wykonanie stosownej izolacji w zależności od użytego materiału, uzupełnienie tynków,

- odkrycie zawilgoconych części murów części nadziemnej i podziemnej obiektu (część zewnętrzna i wewnętrzna obiektu), ocenę ich stanu technicznego, ewentualną wymianę uszkodzonych elementów lub ich wzmocnienie ze szczególnym uwzględnieniem części fundamentowej obiektu,

- oczyszczenie, osuszenie, wykonanie stosownej izolacji w zależności od użytego materiału,

- naprawę pęknięć murów ścian zewnętrznych, cokołu z kamienia, gzymsów, balkonów przy zastosowaniu żywic epoksydowych i zapraw technicznych do napraw konstrukcji murowych i kamiennych, uzupełnienie spoin,

- wykucie i uzupełnienie uszkodzonych fragmentów kamiennych cokołów, uzupełnienie ubytków za pomocą kitów z ewentualnym dodatkiem modyfikującym lub za pomocą komponentów epoksydowych,

- rozebranie, ponowne osadzenie uszkodzonej i odspojonej części biegu schodów zewnętrznych, naprawę pęknięć poprzez zastosowanie komponentów epoksydowych, zapraw technicznych i odpowiednich dla użytego materiału,

- naprawę pęknięć murów ścian wewnętrznych przy zastosowaniu żywic epoksydowych i zapraw technicznych do napraw konstrukcji murowych,

- odbicie i uzupełnienie spękanych i uszkodzonych tynków ścian, sufitów i faset,

- przemurowanie pęknięć przewodów kominowych,

- naprawę spękanej sztukaterii w jadalni i pokoju kawowym przy zastosowaniu specjalistycznych zapraw technicznych,

- ujednolicenie elewacji po przeprowadzonych pracach remontowych,

- wykonanie robót malarskich, pochodnych, towarzyszących i porządkowych,

c)

c) w ogrodzeniu, w zakresie muru z cegły od strony południowej i wschodniej poprzez:

- przemurowanie pęknięć muru ogrodzenia,

- rozebranie i ponowne odtworzenie wychylonych części muru ogrodzenia z pionu z ewentualną wymianą uszkodzonych elementów,

- uzupełnienie tynków muru ogrodzeniowego,

- wykonanie robót malarskich, pochodnych, towarzyszących i porządkowych,

2) oddała powództwo w stosunku do pozwanej Spółki (...) SA w B.;

3) zasądza od pozwanej (...) SA w K. na rzecz powódki kwotę 7 200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem kosztów procesu;

4) nie obciąża powódki obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz Spółki (...) SA w B.;

II. w pozostałym zakresie apelację oddala;

III. zasądza od pozwanej (...) SA w K. na rzecz powódki kwotę 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych, tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. nie obciąża powódki obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz Spółki (...) SA w B.;

V. nakazuje pobrać od pozwanej (...) SA w K. na rzecz

Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 65 000 (sześćdziesiąt

pięć tysięcy) złotych tytułem nieuiszczonych opłat sądowych, od ponoszenia

których powódka była zwolniona.

I ACa 247/12

UZASADNIENIE

Powódka (...) Parafia pod wezwaniem (...) w B. wносиła o zobowiązanie Spółki (...) S.A. w (...) S.A. w K. do naprawienia budynku kościoła, budynku plebanii oraz murów okalających cmentarz położonych na nieruchomości powódki przy ul. (...) w B. – poprzez przywrócenie stanu poprzedniego.

Uzasadniając pozew powódka wskazywała, że budynek Kościoła, plebanii oraz mury cmentarne uległy uszkodzeniu wskutek szkód górniczych. Przez kilkadziesiąt lat aż do roku 1999 pod terenem probostwa roboty górnicze prowadziła (...) Zobowiązania tego podmiotu przeszły na Spółkę (...) SA w B..

Uzasadniając roszczenie w stosunku do (...) SA powódka powoływała się na to, iż w okresie od grudnia 2008 roku do stycznia 2009 roku w pobliżu nieruchomości miały miejsce wstrząsy spowodowane robotami górniczymi prowadzonymi przez (...), który jest zakładem (...) SA.

Pozwana Spółka (...) SA wносиła o oddalenie powództwa zarzucając, iż:

- w przedmiotowym rejonie działalność do 1999 r. prowadziła (...), wchodząca w skład (...) SA, której pozwana nie jest następcą prawnym.

- poprzednik prawny pozwanej – (...) Spółka (...) naprawiła szkodę wypłacając 250 000 zł. Za inne szkody pozwana już nie ponosi odpowiedzialności,

- obecnie nie ma już wpływów dawnej (...), bo eksploatację zakończono w 1999 r.

- powołane w pozwie wstrząsy spowodowała działalność (...) i to one wpłynęły na stare wyrobiska i generowały dalsze szkody, zatem odpowiedzialność winna ponieść (...) SA.

Pozwana (...) SA również wносиła o oddalenie powództwa podnosząc, iż nie prowadzi eksploatacji górniczej w rejonie posadowienia budynków powódki. Nieruchomość ta znajduje się poza obszarem górniczym pozwanej. Pozwana przyznała, iż prowadzi eksploatację w ramach (...), ale budynki kościoła i parafii są poza zasięgiem wpływów.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo oraz nie obciążył powódki kosztami procesu.

Oddalając powództwo powołał się Sąd na treść art. 25 ust. 1 art. 29 ust. 1 i 29 ust. 2 oraz art. 65 ust. 1 i 2 prawa geologicznego i górniczego – bez szczegółowego uzasadniania przywołania owych norm dla oceny rozpoznawanej sprawy.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji skoro przedmiotowy teren znajduje się poza obszarem i terenem górnicyz powództwo naprawienia szkody wywołanej eksploatacją górnicyz podlega oddaleniu.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożyła powódka wnosząc o jego zmianę przez zobowiązanie pozwanych tj. (...) SA w B. oraz (...) SA w K. do przywrócenia do stanu poprzedniego budynku kościoła oraz budynku plebanii i murów okalających cmentarz stanowiących własność (...) Parafii pod wezwaniem (...), a położonych na nieruchomości powoda przy ulicy (...) w B. w sposób szczegółowo określony w opinii biegłego ds. budowlanych oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania – przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Skarżąca zarzucała:

- naruszenie art. 91 ust. 1 prawa geologicznego i górniczego przez jego niezastosowanie mimo, iż spełnione zostały wszystkie wymienione w tym przepisie przesłanki warunkujące powstanie odpowiedzialności pozwanych,
- sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że pozwani nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę powstałą w nieruchomości powoda.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja w znacznej części zasługuje na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji po przeprowadzeniu obszernego postępowania dowodowego, które w sposób niezbity wykazało, iż szkody w nieruchomości powódki mają charakter górnicyz, oddalił powództwo powołując się na fakt, iż obecnie teren parafii pozostaje poza obszarem i terenem górnicyz. Zdawać się może (aczkolwiek stanowi to jedynie dedukcję Sądu Apelacyjnego), iż w ocenie Sądu pierwszej instancji nie można ustalić następcy prawnego podmiotu, który wyrządził szkodę, a i nie wchodzi w grę odpowiedzialność statuowana w art. 93 ust 1 dawnego prawa geologicznego i górniczego (tekst jednolity: Dz. U. 2005 r. Nr 228, poz. 1947), jako że obecnie teren parafii pozostaje poza obszarem i terenem górnicyz. Konstatacja ta wymagała jednakże poczynienie stosownych ustaleń, a to pod kątem przedstawienia przekształceń prawnych dla ustalenia następcy dawnej (...).

Również wymaga ustalenia stan faktyczny wynikający z opinii biegłych odnośnie przyczyn obecnych uszkodzeń budynku kościoła, parafii i muru cmentarnego, czego również nie dokonał Sąd pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny ustalił następujący stan faktyczny:

I. dotychczasowe postępowanie odszkodowawcze.

Orzeczeniem dawnej Komisji ds. (...) z 1 czerwca 1990 roku nakazano (...) naprawę szkody górnicyz w budynku Kościoła p.w. (...) w B. przy ul. (...).

W dniu 27 czerwca 2000 r. zawarta została ugoda pomiędzy powódką a (...) spółką z o.o. w likwidacji o naprawienie szkód wynikających z w/w orzeczenia komisji.

Aneks do tej ugody, z dnia 9 lipca 2001 r., zawartym już pomiędzy powódką i (...) sp. z o.o. ustalono, iż roboty naprawcze ma wykonać Parafia do 31 grudnia 2001 r., a odszkodowanie w wysokości 250 000 zł wypłaci (...) Spółka (...) sp. z o.o. do 30 sierpnia 2001 r.

Odszkodowanie wypłacono 29 sierpnia 2001 r., a powódka we własnym zakresie wykonała remont.

(stan faktyczny niesporny)

II. przekształcenia podmiotowe.

Zarządzeniem nr 23/org/93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 1 marca 1993 – w sprawie przekształcenia przedsiębiorstw państwowych w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, przekształcono w tym trybie wykazane przedsiębiorstwa państwowe (w tym m. in. (...) w B.) tworząc jednoosobową spółkę Skarbu Państwa – (...) SA.

(dowód: zarządzenie Ministra Przemysłu i handlu K-118).

(...) SA aktem założycielskim z dnia 21 kwietnia 1999 roku założyła (...) spółkę z o.o.

(dowód: akt założycielski K- 67, K- 434)

Dziewięć dni później, bo 30 kwietnia 1999 r. (...) SA sprzedała tejże spółce przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ kc tj. (...). Z § (...) umowy wynika, iż przeniosła na nabywcę tylko zobowiązania wymienione w załączniku nr (...), w którym wyszczególnione było zobowiązanie naprawienia szkody powódki. W § (...) umowy sprzedaży strony ustaliły, iż dla uchylenia wątpliwości wyraźnie postanawiają, iż wszelkie zobowiązania nie wyliczone nie wchodzą w skład nabytego przedsiębiorstwa.

(dowód: umowa sprzedaży K- 82).

Już następnego dnia, bo 1 maja 1999 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie (...) SA postawiło (...) spółkę z o.o. w stan likwidacji.

(fakt niesporny).

Minister Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzją z 31 sierpnia 1999 r. zlikwidował obszar górniczy (...), gdzie (...) prowadziła eksploatację górniczą. Z pisma Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego wynika, iż aktualnie teren parafii znajduje się poza obszarem i terenem górniczym.

(dowód: pismo z dnia 14 grudnia 2010 r. K-19)

Dalej przebieg przekształceń przebiegał dwutorowo:

a) Dnia 9 maja 2000 r. (...) SA utworzyła (...) Sp. z o.o., a jej kapitał zakładowy pokryty został m.in. częścią majątku (...) spółki z o.o w likwidacji.

(dowód: akt założycielski K- 54)

W tym też czasie, bo 27 czerwca 2000 r. jeszcze (...)spółka z o.o. w likwidacji zawarła z powódką ugodę z dnia 27 czerwca 2000 r., a aneks do tej umowy (z dnia 9 lipca 2001 r.) zawarła już (...) Spółka z o.o. i ona wypłaciła powódce kwotę 250 000 zł, (zob. wyżej).

Pozwana Spółka (...) SA jest następcą prawnym w/w (...) Sp. z o.o. na podstawie połączenia dokonanego w trybie art. 492 ksh, poprzez przejęcie przez tą pozwaną (...) Sp. z o.o.

(dowód: odpis KRS (...) SA K- 491v)

b) Po postawieniu w stan likwidacji spółki z o.o. (...), w dniu 21 lipca 1999 roku wyodrębniono z niej (...) spółkę z o.o. (100 % udziałów miała (...) SA), która to spółka prowadziła działalność górniczą na bazie wyselekcjonowanego z (...) złoża.

(dowód: akt notarialny z 21 lipca 1999 r. K-444).

1 lutego 2003 roku (...) spółka z o.o. włączony został w skład (...) SA.

(dowód: akt notarialny z 1 lutego 2003 roku K- 462).

1 października 2004 roku podjęta została uchwała Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) SA, mocą której połączono (...) – jako spółkę przejmującą z innymi spółkami górnictwami m. in. (...) Spółką (...) – jako spółkami przejmowanymi. Połączenie zostało przeprowadzone przez przeniesienie całego majątku spółek przejmowanych na spółkę przejmującą. Były (...) spółka z o.o. obecnie nosi nazwę (...) i jest to zakład wchodzący w skład (...) SA.

(dowód: KRS pozwanej (...) SA k- 501v).

III. powstawanie szkód górniczych.

Kościół pod wezwaniem (...) położony w B. przy ulicy (...), wraz z budowlami przynależnymi, wzniesiony został w roku 1903 i nie był zabezpieczony przed wpływami eksploatacji górniczej.

W rejonie przedmiotowej nieruchomości prowadzona była eksploatacja górnicza od 1924 roku do 1980 roku, w pokładach (...). Pokład (...), który był eksploatowany w roku 1980 nie miał wpływu na przedmiotową nieruchomość, bowiem budynek Kościoła znalazł się poza zasięgiem wpływów. Ostatnia eksploatacja górnicza pod budynkiem Kościoła odbywała się w roku 1970 – działalność tą prowadziła (...). Łącznie współczynniki deformacji terenu w okresie od 1924 do 1970r. wyniosły: rzeczywiste osiadanie terenu $W_x = 5.657m$, rzeczywiste nachylenie terenu $T_x = 11,5mm/m$, rzeczywiste odkształcenie E – IV kategorii. Niezależnie od tego bardzo niekorzystne oddziaływania miała tektonika geologiczna, bowiem przez środek Kościoła przebiega uskoki o wielkości zrzutu 3-4 m. Miało to bardzo duży wpływ na występujące naprężenia z uwagi na to, iż Kościół wychylał się raz w kierunku północno zachodnim, a raz w południowo wschodnim. Oprócz wpływów górniczych bezpośrednich istniały też oddziaływania pośrednie w postaci przemieszczeń i deformacji spowodowanych odwadnianiem górotworu i zmianami stosunków wodnych. Do wpływów pośrednich można też zaliczyć wpływy wtórne oraz wstrząsy górnicze. Wskutek osiadania terenu następuje tzw. pozorne podniesienie wód gruntowych. Efektem tego zjawiska jest zmurzenie ścian i fundamentów. Wyniku zmiany stosunków wodnych powoduje występowanie sufozji mechanicznej, co powoduje osłabienie podłoża budynku Kościoła.

Wszystkie te procesy cały czas postępują i niewątpliwie stanowią wynik eksploatacji górniczej prowadzonej przez dawne (...) i (...). Wpływ mają też wstrząsy górnicze spowodowane obecną działalnością (...). Największe wstrząsy związane z działalnością tej kopalni odnotowano w dniach 9 lutego 2007 roku, 12 grudnia 2008 roku i 8 stycznia 2009 roku. W tym czasie reper nr (...) zabudowany na Kościele obniżał się systematycznie do roku 2009 o 100,6 mm.

(dowód: opinia biegłego mgr-a J. K.).

Biegła ds. budowlanych mgr H. Z. również oceniła szkody jako typowo górnicze, dzieląc opinię biegłego geologa w zakresie tektoniki geologicznej i stosunków wodnych wywołanych eksploatacją górniczą.

Biegła w swej opinii wskazała uszkodzenia, podając iż są one wynikiem trwającego w dalszym ciągu ruchu górotworu spowodowanego dawną eksploatacją, jak i mającymi miejsce obecnie tąpnięciami. Biegła określiła szczegółowo powstałe szkody oraz sposób ich naprawy.

W ocenie biegłej szkody te powstały po remoncie z 2001 roku, który to remont został wykonany prawidłowo.

(dowód: opinia biegłej mgr H. Z.).

(***)

Analiza powyższego stanu faktycznego prowadzi do konstatacji iż podmiotem zobowiązanym do naprawienia szkody powódki jest pozwana (...) SA.

Wstępnie podnieść należy, iż sprawa niniejsza rozpoznawana winna być pod kątem ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jedn: Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm. dalej: d.p.g.g.), a to na podstawie art. 222 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981).

Za całkowicie błędne uznać należy stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż skoro teren na którym posadowiony jest Kościół i przynależne budowle znajduje się poza obszarem i terenem górniczym, powództwo o naprawienie szkody wywołanej eksploatacją górnictwem winno ulec oddaleniu. Przepis art. 93 ust 1 d.p.g.g. (zmierzający wręcz do wzmocnienia ochrony poszkodowanego) ma zastosowanie jedynie w sytuacji, w której nie można ustalić sprawcy szkody (wyrok SN z 8 października 2004 r. V CK 663/03).

Jak wynika z opinii biegłych, a w szczególności opinii biegłego ds. geologii mgr-a inż. J. K. proces niszczenia nieruchomości cały czas postępuje i niewątpliwie stanowi wynik eksploatacji górniczej prowadzonej przez (...) i (...). Wpływ mają też wstrząsy górnicze spowodowane obecną działalnością (...). Z opinii tej zatem wynika, iż sprawcami szkody są przedstawione wyżej podmioty.

Zgodnie z treścią art. 93 §§ 2 i 3 d.p.g.g. jeżeli szkoda nastąpiła także z innych przyczyn niż ruch zakładu górniczego, odpowiedzialność przedsiębiorcy i innych osób jest solidarna, solidarna jest również odpowiedzialność przedsiębiorcy oraz podmiotów trudniących się zawodowo wykonywaniem powierzonych im przez tego przedsiębiorcę czynności. Przepis ten zawiera ustawowe ustanowienie odpowiedzialności solidarnej, co stanowi regulację niezbędną wobec treści art. 369 k.c. Procesową konsekwencją tego jest możliwość skutecznego dochodzenia roszczenia odszkodowawczego od każdego ze zobowiązanych odpowiedzialnych za szkodę. Podkreślenia też wymaga to, że art. 93 ust. 2 p.g.g. jest niezbędny także z tego powodu, że rozszerza on podstawy odpowiedzialności na sytuacje nie objęte art. 441 § 1 k. c. Stanowi podstawę odpowiedzialności generalnie za wszystkie szkody nie tylko wyrządzone czynem niedozwolonym (tak: wyrok SN z 27 października 2010 roku, V CSK 86/10 LEX 86/10).

Przy tak skonstruowanej odpowiedzialności wstępnie rozważyć należy legitymację bierną obu pozwanych podmiotów.

Odpowiedzialności pozwanej Spółki (...) SA powódka upatrywała w następstwie prawnym po dawnym przedsiębiorstwie (...). Tu wskazać jednakże należy, iż poprzednik prawny tej pozwanej, a to (...) spółka z o.o. została utworzona przez (...) SA, a jej kapitał zakładowy pokryty został m.in. częścią majątku (...) spółki z o.o w likwidacji. Cofając się dalej wskazać należy, iż (...) spółka z o.o. kupiła od (...) SA przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ kc tj. (...). Jednakże z § (...) umowy wynika, iż przeniesiono na nabywcę tylko zobowiązania wymienione w załączniku nr (...), w którym wyszczególnione było zobowiązanie naprawienia szkody powódki. W § (...) umowy sprzedaży strony ustaliły, iż dla uchylenia wątpliwości wyraźnie postanawiają, iż wszelkie zobowiązania nie wliczone nie wchodziły w skład nabytego przedsiębiorstwa.

Zgodnie z treścią art. 55⁴ kc nabywca przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego jest odpowiedzialny solidarnie ze zbywcą za jego zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa, chyba że w chwili nabycia nie wiedział o tych zobowiązaniach, mimo zachowania należytej staranności. Odpowiedzialność nabywcy ogranicza się do wartości nabytego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa według stanu w chwili nabycia, a według cen w chwili zaspokojenia wierzyciela. Odpowiedzialności tej nie można bez zgody wierzyciela wyłączyć ani ograniczyć. Z powyższego wynika, iż za szkody inne niż wymienione w umowie zbycia spowodowane działalnością dawnej (...), odpowiada wyłącznie zbywca, czyli (...) SA. Poprzednik prawny pozwanej Spółki (...) SA (nabywca przedsiębiorstwa) z pewnością nie wiedział o późniejszych, a stanowiących przedmiot niniejszego pozwu szkodach, powstałych po 2000 roku. Kwestię tę całkowicie rozwiązuje § (...) umowy sprzedaży, w którym strony ustaliły, iż dla uchylenia wątpliwości wyraźnie postanawiają, iż wszelkie zobowiązania nie wliczone nie wchodziły w skład nabytego przedsiębiorstwa.

Następcą prawnym zbywcy, który z mocy cyt. art. 55⁴ kc nadal ponosi odpowiedzialność, tj. (...) SA jest pozwana (...) SA, a to na podstawie wskazanej wyżej uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) SA, mocą której połączono (...) – jako spółkę przejmującą z innymi spółkami górniczymi m.in. z (...) Spółką (...).

Niezależnie od powyższego na podstawie cyt. art. 93§2 d.p.g.g. pozwana (...) SA ponosi również odpowiedzialność z uwagi na wstrząsy górnicze spowodowane obecną działalnością (...). Największe wstrząsy związane z działalnością tej kopalni odnotowano w dniach 9 lutego 2007 roku, 12 grudnia 2008 roku i 8 stycznia 2009 roku. (...) jest zakładem pozwanej (...) SA, a to na podstawie aktu notarialnego z 1 lutego 2003 roku, kiedy to (...) spółka z o.o. włączony został w skład (...) SA. Obecnie (...) nosi nazwę (...).

Z powołanych względów Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok zobowiązując na podstawie art. 91 ust. 1 d.p.g.g. pozwaną (...) SA do naprawienia szkody górniczej powódki. Sposób naprawienia szkody przedstawiony został szczegółowo z opinii biegłej ds. budowlanych. Z opinii tej również wynika, iż wcześniejszy remont przeprowadzony przez powódkę wykonany został prawidłowo, a obecne szkody są wynikiem późniejszych działań górotworu, co czyni bezzasadnym ewentualny zarzut dotyczący przyczynienia się powódki do powstania szkody.

Powództwo w stosunku do pozwanej Spółki (...) SA winno ulec oddaleniu, z uwagi na treść powołanego wyżej art. 55⁴ kc.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego zawarte w pt. I i II uzasadnia treść art. 386§1 kpc i art. 385 kpc.

Na podstawie art. 98 kpc oraz art. 102 kpc oraz § 6 i § 12 ust 1 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. Nr 97, poz. 888 ze zmianami) orzeczono w przedmiocie kosztów procesu za pierwszą i drugą instancję. Pozwana (...) winna ponieść koszty procesu na podstawie ogólnej zasady odpowiedzialności za wynik sprawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zaistniała sytuacja uzasadniała zastosowanie regulacji z art. 102 kpc w stosunku do pozwanej (...) SA wygrywającej w ostateczności niniejszy proces. Brak odpowiedzialności tej pozwanej nie był oczywisty, a wynikał z dogłębnej analizy wielokrotnych i skomplikowanych przekształceń podmiotowych w polskim górnictwie.